

Інструменти цифрової компетентності у системі підготовки фахівців сфери громадського здоров'я

Ігор Чернозубкін

кандидат технічних наук, доцент,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: igorch@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-3243-4714

Цифрова компетентність є однією з ключових у системі підготовки фахівців для сучасного суспільства згідно з рекомендаціями Європейського Парламенту та Ради Європейського союзу “Ключові компетентності для навчання впродовж життя (*key competences for lifelong learning*)”. Вона передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання та взаємодію з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі у суспільстві. Складовими цифрової компетентності є інформаційна грамотність та грамотність даних, комунікація та співпраця, медіаграмотність, створення цифрового контенту (включаючи програмування), безпека (включаючи цифрове благополуччя та компетентності, пов'язані з кібербезпекою), розв'язання проблем та критичне мислення [1].

Базові знання та навички, що стосуються цифрової компетентності:

- розуміння, яким чином цифрові технології підтримують комунікацію, співпрацю, усвідомлюючи їх можливості, обмеження, наслідки та ризики;
- розуміння загальних принципів, механізмів та логіки, що лежить в основі цифрових технологій та їх розвитку;
- знання основ побудови, функціонування та застосування різноманітних пристроїв, обладнання, програм та мереж;
- вміння критично підходити до достовірності, надійності, впливу інформації та даних, усвідомлювати юридичні та етичні принципи, пов'язані з використанням цифрових технологій;
- вміння використовувати цифрові технології для підтримки активного громадянства та соціальної інтеграції, співпраці з іншими, творчості для досягнення особистих, соціальних чи комерційних цілей;
- вміння добувати, фільтрувати, оцінювати, створювати, використовувати та поширювати цифровий контент;
- вміння керувати та захищати інформацію, вміст, дані та цифрові ідентичності, ефективно працювати з програмами, пристроями, штучним інтелектом, роботами;
- робота з цифровими технологіями та інформацією в цифровій формі вимагає рефлексивного та критичного, допитливого, відкритого та перспективного ставлення до їх розвитку; вимагає етичного, безпечного та відповідального підходу до використання інструментів цифрових технологій.

У міжнародних стандартах охорони здоров'я є рекомендація медичним працівникам застосовувати цифрові технології, щоб покращити показники здоров'я населення та якість надання послуг. Цифрові технології є інструментом,

що відкриває нові можливості та надає переваги в медичній сфері, а також дозволяє організувати процеси більш ефективно.

Майбутнє світової медицини та охорони здоров'я в цілому напряму пов'язане з прогресом в галузі біомедичних та цифрових технологій: генетичне тестування, штучний інтелект, віртуальна реальність, 3D-друк, робототехніка, нанотехнології тощо. Медичні працівники мають бути в курсі останніх розробок, щоб мати можливість контролювати технології, а не навпаки. На думку експертів, майбутнє охорони здоров'я полягає у співпраці медиків з новітніми технологіями. Це забезпечить їх високий професіоналізм та гармонізує інтеграцію новітніх розробок у повсякденну роботу медичних закладів.

При цьому важливо мати відповідний інструмент постійного моніторингу здатності виконувати завдання у виробничому середовищі, зокрема з використанням інформаційних та цифрових технологій. Такими інструментами можуть бути засоби сертифікації цифрових компетентностей та навчання ними. Одним із інструментів вимірювання рівня цифрової компетентності фахівця сфери громадського здоров'я може виступити запроваджений Урядом України національний тест з цифрової грамотності “Цифрограм для медичних працівників”, особливість якого полягає в комплексному, систематизованому підході до різних складових цифрової компетентності. Завдання тесту ставлять за мету не лише перевірити базові знання, деякі навички та ставлення до цифрових технологій, а й сприяти підвищенню усвідомлення тими, хто тестується, унікати небезпек у цифровому просторі, не боятися засвоювати нові технології та програмні засоби, що стрімко з'являються у професійному середовищі та соціальному житті [2].

Завдання тесту систематизовано за сферами знань європейської рамки цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1, адаптованої українськими експертами [3]. Тестування передбачає перевірку базових знань та навичок із цифрової компетентності в 6 сферах, кожна з яких містить 5 компетенцій. Таким чином, у тесті визначено 30 цифрових компетентностей, які вимірюються за базовим (A1, A2), середнім (B1, B2) та високим (C1, C2) рівнями відповідно до дескрипторів – складність завдань, автономність роботи, пізнавальний домен.

Також на платформі Дія. Цифрова освіта є освітній серіал “Цифрові навички для медиків”, якій дозволяє медичним працівникам опанувати базові інструменти та методи робота з формами для опитувань у Google, обробки інформації в Excel, підготовки презентацій у PowerPoint та їх обговорення у Google Meet або Zoom, цифрової безпеки, використання електронного підпису, встановлення паролів на пристроях, захисту персональних даних, роботи в медичних інформаційних системах та електронній системі охорони здоров'я [4].

Запропоновані інструменти дозволяють отримати об'єктивну оцінку цифрових навичок, сформувані план особистісного розвитку для набуття спроможностей вирішувати поставлені завдання у виробничому середовищі.

Ключові слова: громадське здоров'я, цифрова компетентність, цифрограм.

Список використаних джерел

1. *Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning. Document 32018H0604(01)/EUR-Lex.AccessstoEuropeanUnionLaw/[Електроннийресурс].* Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.C_2018.189.01.0001.01.EN.G&toc=OJ%3AC%3A2018%3A189%3ATOC#document1 (23.04.2022) - Назва з екрана.
2. *Цифрограм. Дія. Цифрова освіта [Електронний ресурс].* Режим доступу: <https://osvita.diia.gov.ua/digigram> (23.04.2022) - Назва з екрана.
3. *DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use / EU SCIENCE HUB. The European Commission's science and knowledge service [Електронний ресурс].* Режим доступу: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digcomp-21-digital-competence-framework-citizens-eight-proficiency-levels-and-examples-use> (23.04.2022) - Назва з екрана.
4. *Цифрові навички для медиків. Дія. Цифрова освіта [Електронний ресурс].* Режим доступу: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/tsyfrovi-navychky-dla-medykiv> (23.04.2022) - Назва з екрана.